Ålands landskapsregering

Dokumentnamn
UTLÅTANDE

Brevnr
26 Rk1a

Ärendenr
ÅLR 2024/916

Datum
14.2.2024

Hänvisning
Riksdagens ekonomiutskotts begäran om sakkunnigyttrande av den 8.2.2024

Kontaktperson
Adrian Jansson

Riksdagens ekonomiutskott

tav@riksdagen.fi

Ärende

Sakkunnigyttrande gällande Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2013/11/EU (ADR-direktivet) om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upphävande av förordning (EU) nr 524/2013 (ODR-förordningen) vad gäller stängning av den europeiska plattformen för tvistlösning online

Begäran om utlåtande

Riksdagens ekonomiutskott har bett Ålands landskapsregering om sakkunnigyttrande gällande Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2013/11/EU (ADR-direktivet) om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upphävande av förordning (EU) nr 524/2013 (ODR-förordningen) vad gäller stängning av den europeiska plattformen för tvistlösning online.

Förslagens bakgrund och huvudsakliga innehåll

ADR-direktivet ger konsumenterna möjlighet att ta tvister som följer av avtalsförpliktelser mot näringsidkare som är etablerade i Europeiska unionen till tvistlösningsorgan utanför domstolarna. Direktivet antogs för cirka tio år sedan, och därför finns det enligt kommissionen skäl att uppdatera direktivet så att det motsvarar de nya trenderna på konsumentmarknaderna. Konsumenter som är bosatta i EU köper allt oftare konsumtionsvaror online från länder utanför EU. Samtidigt utsätts konsumenterna för så kallade mörka mönster som väsentligt snedvrider eller försämrar deras förmåga att fatta självständiga och medvetna val och beslut och för dold reklam, vilseledande priser eller bristfälligt uppfylld informationsskyldighet. Tillämpningsområdet för direktivet om alternativ tvistlösning, som är snävt definierat, lämpar sig inte för alla tvister som uppstår särskilt på digitala marknader. Ett syfte utöver att ta hänsyn till den förändrade konsumentmarknaden är att förenkla förfarandena för alternativ tvistlösning bland annat

genom minskad rapporteringsskyldighet för alternativa tvistlösningsorgan (ADR-organ), samtidigt som näringsidkarna uppmuntras att öka sitt deltagande i alternativa tvistlösningsförfaranden genom att en skyldighet att svara införs. Det förslås även en möjlighet för ADR-organ att samla likartade klagomål mot en viss näringsidkare och behandla dem tillsammans.

ODR-förordningen antogs samtidigt som ADR-direktivet. Genom förordningen inrättades en europeisk plattform för tvistlösning online (ODR-plattformen), som har varit i drift sedan 2016. På plattformen kan konsumenterna be att ett alternativt tvistlösningsorgan ska lösa tvister mellan konsumenter och e-handelsföretag. I EU har cirka 200 ärenden handlagts via ODR-plattformen varje år. Antalet handlagda ärenden motiverar inte kommissionens kostnader för att driva plattformen och inte heller myndigheternas och e-handelsföretagens kostnader för att fullgöra sina skyldigheter enligt ODR-förordningen. Därför föreslås det att ODR-förordningen ska upphävas och ODR-plattformen stängas.

Behörighetsfördelning

Enligt 27 § 10 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om konsumentskydd. Enligt 30 § 10 punkten i självstyrelselagen ankommer förvaltningen i angelägenheter som faller inom rikets lagstiftningsbehörighet på riksmyndigheterna, men de uppgifter som i riket ankommer på konsumentklagonämnden handhas i landskapet av en särskild av Ålands landskapsregering tillsatt nämnd, dvs konsumenttvistenämnden i landskapet Åland. Bestämmelserna om Ålands konsumenttvistenämnd hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringens synpunkter

Landskapsregeringen ser positivt på förslaget att likartade klagomål mot en viss näringsidkare ska kunna behandlas tillsammans. Vid konsumenttvistenämnden i landskapet Åland förekommer just nu ärenden som hade lämpat sig att behandla gemensamt. Enligt 4 § i lagen om konsumenttvistenämnden (FFS 8/2007) förutsätts i dagsläget att gruppklagomål inleds av konsumentombudsmannen.

Landskapsregeringen har inte i övrigt några synpunkter på skrivelsen.

Minister Ingrid Zetterman

Jurist Adrian Jansson